# תפארת שלמה — בהעלותך



ונסעו הקהתים נושאי המקדש. ופרש"י נושאי דברים המקודשים. לכאורה דברי רש"י הם אך למותר. כי כבר בסוף פ' במדבר במשא בני קהת באוהל מועד קודש הקדשים פרש"י שם ג"כ המקודש שבכלים הארון והשלחן ומזבחות והפרכת וכלי השרת. אמנם י"ל כי הנה ידוע כי הצדיקים שבדור הם בתפלתן מעלים התפלות של כל ישראל אפי' מפחותי הערך הגם שלא התפללו בדו"ר כמאמר הספרים על פסוק ועתה הנה צעקת בנ"י באה אלי מהו לשון ועתה ופרשו ועתה תיכף בעת הזאת אחרי שהי' מעט דבר ה' אל משה הנה צעקת בנ"י באה אלי בדבר ה' אליו מיד העלה תפלתן וזעקתם. וז"ש בעבור ישמע העם בדברי עמך אל תיקרי ישמע אלא ישמע ופירושו ישמע תפלת העם בדברי עמך ע"י דברי עמך. וזה ג"כ היתה עבודת הלוים להעלות תפלת ישראל ופרש"י נושאי דברים המקודשים לשון דיבורים המקודשים אפי' התפלות שלא נאמרו בדו"ר כתקנת חכז"ל אנשי כנה"ג מכל מקום הם דיבורים המקודשים והלוים נושאים בתפלתם אלו הדיבורים המקודשים אל מקור העליון אשר זולתם לא עלו למקור העליון:

ויאמר משה לחבב וכו' נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אותו אתן לכם לכה אתנו והטבנו לך כי ה' דבר טוב על ישראל. הנראה ברמז הכ' ע"ד שבארנו בפי' הכתובים שנאמר על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו. את משמרת ה'שמרו עפ"י ה' ביד משה. הענין הרומז על מעלת הצדיקים הלומדים תורה לשמה שהם נוסעים והולכים ממדריג' למדריגה ביחודם ולזה נקראו שונה הלכות כו' הליכו' עולם לו עד כי החידושין דאורייתא זוכין ועולין לחנות על פי ה' כביכול הוא דורש ההלכה מפיהם ואומר דבר זה בשם אמרו אלעזר בני אומר מאיר בני אומר כמובא בגמ'. וז"ש הכ' בראשונה על פי ה' יסעו ואם יזכו לזה על פי ה' יחנו כנ"ל. ותהי זאת מנוחתם לפני ה' עדי עד. אולם עוד על פי ה' יחנו ועפ"י ה' יסעו אם זכו לעלות ע"פי ה' ית"ש הנה כאשר יחנו כן יסעו להוריד שפע רב קדושה וברכה מעולמות העליונים לעוה"ז כי ע"י היחוד בתורתם שהעלו מ"נ למעלה התעוררו מ"ד מעולמות העליוני' להשפיע כל טוב לעוה"ז. וכך היא דרכה של תורה הצדיקים תמיד עולים ויורדים בהקדושה ביתר שאת וממשיכים כ"ט ע"י תורתם לעוה"ז והוא דבר שאין לו סוף כי תורתם עומדת לעד גם אחרי הסתלקותם הנה אמרו ז"ל שפתותיו דובבות בקבר ועודם משפיעי' מאור תורתם ללומדיהם והוא מ"ש חכז"ל הצדיקים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב. וכזה אמרו חכז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש לשון נח"ל לכל צדיק וצדיק פי' שהתעורר היחוד מצדיק העליון צדיקי של. עולם ע"י תורתו כנ"ל והוא מנחיל לעמו כל הימים. וז"ש ואני זאת בריתי אותם אמר ה' מעתה ועד עולם רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו כו'. פי' כאשר זא"ת ברית"י ביחוד אותם פי' על ידם ר"ל כשישלם היחוד ע"י הצדיקים בתורתם ועבודתם שיבואו למדריגה זאת אמר ה' שיאמר הש"י ההלכה בשמם כמ"ש אזי רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך כי בהשלם רצון העליון והיחוד יופיע רוח ה' עלינו לשום דברו בפיו ומילתו על לשונו וכל דיבור בקדושה לכן לא ימושו מפיך ומפי זרעך כו' כי אמר ה' ר"ל כאשר אמר ה' ההלכה מפי הצדיק הנה הוא מעתה ועד עולם כי דבריו המה חיים וקיימים לעד ודבר אלהינו יקום לעולם. ועד"ז הוא שאחכז"ל כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה כו' ונעשה כמעיין המתגבר וכנהרשאינו פוסק הרמז כמו שבארנו כי הצדיק שזוכ' לזה שרוח ה' בו הוא כנהר שאינו פוסק לעולם ותורתו עומדת לעד. אמנם מה שרצו עוד באמרם כמעיין המתגבר הוא ע"ד שאמרו ז"ל המעיין מטהר בזוחלין רמז בלשון זוחלין כי הסט"א הוא בחי' נחש זוחלי עפר הוא המטמא והמדמע אבל הצדיק הוא מטהר בזוחלין אותן האנשים הנדבקים בסט"א בחי' זוחל כרל והוא כמעיין המתגבר למעלה להעלות כל תורתם ועבודתם אשר ילכו בלא כח לפני רודף בלתי היותה לשמה כראוי הכל מתגבר ומתקן ומעלה אותם לרצון לפני ה'. וכענין הזה אמרו ז"ל באותן האנשים שאינם בקיאים לשמה צריך שיהי' גדול עומד על גביו כמבואר בגמ' כי אחרי שהם אינם בקיאים לעשות מעשיהם לשמה צריך שיהיה גדול הוא הצדיק עומד על גביו והוא המעלה אותם בבחי' לשמה כנ"ל. נחזור לענייננו הנה זהו הרמז בכתובים האלה עפ"י ה' יחנו ועפ"י ה' יסעו האמור על הצדיקים המסייעים שפע וקדושה וברכה לעוה"ז לכלל אחינו בנ"י על ידי עבודתם. זה שנאמר על פי ה' יסעו את משמרת ה' שמרו כי הם שומרים את ה' השוכן אתם ושומרים עצמם לבל יפגמו בהשם אשר עליהם כמ"ש חכז"ל הרי שהי'השם חקוק על בשרו הרי זה לאילך במקו' הטנופת כנודע לכן אל ילך במקום שאינו צריך כמבו' במ"א. וזהו את משמרת ה' שמרו השם אשר עליה' לכך זכו על פי ה' כנ"ל ביד משה כי הוא דגל התורה ומתנוצץ בכל הצדיקים כידוע ענין תורה לשמה למשה וזהו ביד משה הכל על ידו. והנה זה הרמז בפסוק ויאמר לחבב שחבב את התורה נוסעים אנחנו אל המקום והמדריגה אשר אמר ה' ר"ל כי נזכה להגיע אל המקום והמדריגה אשר אמר ה' ההלכה בשם אומרו כאשר בארנו. וזהו כל האומר דבר בשם אומרו כל הוא הקב"ה האומר דבר בשם אומרומביא גאולה לעולם שנאמר ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי אסתר היא השכינה שיאמר המלך בשם מרדכי ההלכה כנ"ל. אותו אתן לכם. פי' היחוד הזה הרמוז באות"ו כ"ל אתן לכם שפע קדושה מהיחוד העליון ואתן לכם על ידי התורה תרד השפע הזאת לכם כי כן בכל צדיק הדור אהי' בהתנוצצות הצדיק כיאתפשטותי' בכל דרא לכן לכה אתנו והטבנו לך כנ"ל כי ה' דבר טוב ר"ל כאשר זכינו להיות ה' דבר בעדנו כרל אז מזה טוב על ישראל. [גם י"ל והטבנו לך מן הטובה של ישראל נבוא גם לך כי נשמת גרים הם עדיין רחוקי' מעצם אור הקדושה כמבואר בזוה"ק]. וז"ש אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדבריהם. יל"ד מה הרבותא שרצה בדבריהם הלא הם אמרו רק דבר ה' כה אמר ה' וכן נאום ה'. אך הפי' הוא שבחר בנביאים קודם שהתנבאו שהיו צדיקים מתחלה וכל דבריהם קודם לכן היו נאמרים באמת לכך רצה הקב"ה בדבריהם שהיו בקדושה כל ימיהם ואחר כך נעשו נביאים:

זכרנו את הדגה כו' ועתה נפשנו יבישה אין כל בלתי אל המן עינינו. וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו. ואמרו חכז"ל על עסקי משפחות על העריות שנאסרו להם. המשך הדברים י"ל עפ"י דברי הבעש"ט ז"ל בפ' רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף כי לכן נברא האדם להיות רעב וצמא כדי להעלות הני"ק שמעורב במאכלים וע"י אכילתו בקדושה מעלה אותם מעומק תחתיות וע"ד זה בכו העם למשפחותיו הם הנשמות המגולגלים דמעת העשוקים שלא היו יכולים להעלותם באכילת המן שהי' מאכל של מלאכי השרת שאינו צריך תיקון. ולזה אמרו ועתה נפשנו יבישה בלתי אל המן עינינו. וז"ש בפ' חוקת נפשנו קצה בלחם הקלקל. פי' שלא היו יכולים לתקן הפגם של אדה"ר בק"ל שנים. כמ"ש אדם כי יקריב מכם. כידוע ענין הקרבנות לעשות תיקון בקומת אדה"ר. וזה הי' טעות הדור ההוא כי ע"י המן יחסר מהם התיקון הזה ולזה אמרו מי יאכילנו בשר. ובאמת היו בטעות גדול כי אם הקב"ה הי' מצוה להם לאכול בשר הי' בעזרם לשמרם ולהצילם שלא יבואו לידו קלקול ע"י הני"ק המעורב בהמאכל כמ"ש תערוך לפני שלחן נגד צוררי. אך אמנם באפשרי ג"כ להתקלקל ע"י איזה מאכל שיש בו ניצוצו' כמ"ש אצל יוחנן כה"ג ששמש בכהונה גדולה פ' שנים וכו' כמבו'

בכתבי האר"י ע"פיש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעי' ע"י ניצוצי המאכל. ופוק חזי מה עלתה בהם באכילת הבשר שנפלו בעומק הרע מחמת שלא הי' בזה רצון הבורא. וז"ש בתהלים ע"ח ויאכלו וישבעו מאד ותאוותם יביא להם. פי' התאוות רעות שהיו בהני"ק מאז בא להם להשחיתם. לא זרו מתאוותם כו' מחמת שלא היה להם עזר מרצון הבורא להצילם שלא יתקלקלו. ועל הטעות הזה אשר עלה בלבם כי ע"י אכילת המן יחסר מהם תיקון הנ"ל. השיב להם משרע"ה בפ' עקב ויענך וירעיבך ויאכילך את המן במדבר למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. פי' כי אין הדבר כמו שעלה על דעתם אשר בירור הניצוצות דוקא ע"י מאכל. רק כי אכילת המן הוא ממקום גבוה ויהי' להם רפואת הנפש לזכך את גופם ויבואו למעלה יתירה שלא יצטרכו להעלות הני"ק ע"י מאכל רק על כל מוצא פי ה' יחי' האדם. פי' ע"י דיבורי תורה ותפלה ג"כ יהי' התיקון לאדה"ר כמ"ש אדם כי יקריב מכם וכו':

ותנח עליהם הרוח ויתנבאו ולא יספו. פי' כי אם האדם נעשה מרכבה לקדושה אזי שורה עליו רוה"ק וזהו ל' נחת רוח ותרגום של וירד ונחת שהרוח הקודש יכול לירד עליו ולנוח ולהתקיים עליו וזהו שאמרו דברי חכמים בנחת נשמעים ר"ל ברוח הקודש שהשכינה שורה עליהם לכך נתקיימו ונשמעי' דבריהם וז"ש חכמים בערב שבת צריך הני תלת מילי למימרינהו בניחותא כי היכא דלקבלי' מיני' שלשון ניחותא הוא לשון הנחה של רוה"ק שהשכינה יכול להתקיים עליו ולא להסתלק ממנו לפעמים חלילה מחמת איזה סיבה מחמת עבירה או מחמת כעס. אך ההנחה הוא הקיום עליו שיש לרוה"ק הנחה עליו אז עי"כ יקבלו ממנו בלי ספק וזהו ותנח עליהם הרוח שהי' לרוה"ק הנחה עליו אז עי"כ לכך כנוח עליהם ויתנבאו ולא יספו כנ"ל:

ותדבר מרים ואהרן במשה כו'. יש להבין ענין הדיבור הזה של הקדושים האלו מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם עתה לדבר על ענין פרישתו. אכן הנ"ל כי הקדושים האלו לא נתכוונו ח"ו רק לטובת כלל ישראל. דהנה ידוע כי בכל פעולה ומצוה שהצדיק עושה בעוה"ז בגשמיות הנה מעלה ומתקן עמו גם שאר העם הנדבקים בו. ובכל פעולה שהצדיק עושה בגשמיות מתעוררים ג"כ שאר העם בקדושתו ובשמירה יתירה מכל רע. ולכך הנה למעל' נאמר וישמע העם בוכה למשפחותיו ופרש"י על עסקי עריות שנאסר להם. שנתעורר בקרבם ר"ל תאוות ניאוף. לכך תמהו אהרן ומרים מאין באה לישראל תאו והכזאת הלא משרע"ה הוא צריך לקדשם בענין זה בעסקו בהיתר ובקדושה באשתו אלא וודאי שאין משרע"ה עוסק כלל בענינים כאלה לכך נפלו ישראל בתאוות זרות כאלה. וע"ז ותדבר מרים ואהרן במשה על ענין פרישת ד"א כי עי"כ מזיק זה לישראל כנ"ל. אבל הש"י השיב להם לא כן עבדי משה כי בכל ביתי נאמן הוא כלומר אינו צריך לעסוק בזה בגשמיות כי הוא מיחד הזיווג למעלה בהשכינה שהוא נקרא בעלה דמטרוניתא וזהו בכל ביתי נאמן הוא שהוא בחינת שלום בית מיחד יחודים למעלה ועי"כ אם היו ישראל ראוים לא היו נופלים בתאווה כזאת כי היו נדבקים בהקדושה כמשרע"ה. וזהו שסמך לזה והאיש משה עניו מאד כי ענין ענוה הוא לשון עונה שהוא היחוד וענוה הוא ענ"ו ה' שהי' משרע"ה מקיים בחי' העונה בהשכינה כנ"ל. והבן:

והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר עלפני האדמה. כתיב ענ"ו בלא יו"ד לרמז מ"ש בגמ" לא נצרכה אלא לקוצו של יו"ד. כי כל התפארות של משה הכתוב בתורה הוא רק מה שהוא עניו כאשר אנו רואים היו"ד בשם הוי' הוא היותר גדול במעלה אף שהיא הקטנה שבהם והקוצו של יו"ד הוא יותר במעלה. כי במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו. לכן זה עיקר מעלתו שהי' עניו ביו"ד רומז מעלתו שהי' חקוק כביכול בשם הוי' באוח יו"ד. אך מגודל ענוותנותו לא רצה לכתוב עניו ביו"ד וכתב בלא יו"ד. אך הקרי הוא ביו"ד להראות שבחו של משה רבינו ע"ה כנ"ל:

א"י והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה. הנ"ל ע"ד המבואר בתוס' ע"ג כי יש חילוק בין אדם להאדם כי אתם קרוים אדם והאדם הם אף עובדי כוכבים. דהנה כל עיקר עבדות הצדיקים בעוה"ז לבער הקוצים מן הכרם ולהגדיל שמו הנדול בעולם וימלא כבודו את כל הארץ כי הנה בזמן שיש עדיין עוברי רצונו בעולם אין כבודו ית"ש יכול לשרותעמהם. והנה עד"ז הי' משרע"ה מצטער כל הימים כי רצה לעקור ולהעביר ממשלת הסט"א מכל וכל שיהי' מאז ה' ימלוך לעולם ועד. אך לא הי' יכול לזה כי עדיין לא הי' הזמן הנכון אך הוא תלה כי החסרון הוא מצידו כי הוא אינו חשוב לכלום וז"ש והאיש משה עניו מאד והענוה באה לו מכל האדם הם העובדי כוכביה אשר על פני האדמה כי הסט"א עדיין קיים בעולם מזה באה לו הענוה. אך לעתיד נאמר כי תעביר זדון מן הארץ ותמלוך אתה ה' לבדך ומשרע"ה יהי' המשיח כמבואר בזוה"ק אך אז ישמח משה ישמח אותיות משיח משה עבד נאמן קראת לו אז יוודע העבדות שלו כי נאמנה לפני ה' תמיד:

איתא בגמ' דברים שלא נגלו למשרע"ה נגלו לר' עקיבא. לכאורה היתכן שר"ע ראה יותר ממשרע"ה שהוא הי' אדון כל הנביאים. י"ל שהתורה העידה על משרע"ה והאיש משה עניו מאד וכו'. ומפ' שמות עד סוף התורה כמעט חצי התורה מלאה ממנו וכאשר כתב משרע"ה את התורה מפיו של הקב"ה. ובבואו לפסוקים האלו המדברים בשבחו של משה דהיינו פסוק כאשר ידבר איש אל רעהו ופסוקים האלו בפ' בהעלותך לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא כו' פא"פ אדבר בו וכדומה. ומחמת כי פי ה' דבר אליו ההכרח הביאו לכתוב את כל אשר צוהו. אמנם מגודל ענוותנותו לא רצה משה לעלות במעלות העליונות במושכלות הרמזים והסודות מהפסוקים האלו כמו בשאר התורה כדי שלא יראה ויבין את כחו וגדלו. אך הלך בתום בפירוש היותר פשוט. אבל ר"ע ירד לעומקי הסודות הנפלאים היוצאים גם כן מפסוקים הללו המדברים בשבחו של משרע"ה. ובזה צדקו דברי חכז"ל דברים שלא נגלו למשרע"ה נגלו לר"ע לא שר"ע גדול ממנו. גם בבוא משה לפסוק ולא קם נביא עוד בשראל כמשה וכל הענין עד סוף התורה לא רצה משה לכתוב עד שאתכז"ל משה כתבם בדמע וכ"ז מרב ענוותנותו כנ"ל:

ויאמר שמעו נא דברי. ופרש"י אין נא אלא לשון בקשה. לכאורה הלא גם מעצמות' נכספה גם כלתה נפשם לדברות השם ולמה זה בקש זאת מידם לאמר שמעו נא דברי. ולתרץ זה נ"ל כי גם הפסוק זה הוא דברי תוכחות אשר חרה אף ה' בם לאמר אין מעלתכם כמעלת משה כי מעלתכם הוא רק מה שאתם שומעים הדברים ומעלת משה יותר גדולה שרואה דברות השם כמ"ש במתן תורה וכל העם רואי' את הקולות רואים את הנשמע אמנם בעבור חטאתם נלקח ראי' הדברות מישראל ומשה שלא חטא עמד במעלתו. וזהו פי' הכ' ויאמר שמעו נא דברי הלא אין לכם רק מעלת שמיעת הדברות לא כן עבדי משה וכו' ומראה ולא בחידות לו לבד יתרון הראיה ומדוע לא יראתם לשון ראי' ר"ל מדוע אין לכם מעלת הראי' כמו משה אחיכם. ואיך מלאה לבבכם לדבר בעבדי במשה. והבן: